

MARIAN BUDZYŃSKI, KRYSTYNA CHMIEL, DOROTA SOBCZUK,
ANNA GAJEWSKA, DANUTA SZTOJKO

*Współzależność między wagami w handicapie generalnym
dla koni czystej krwi arabskiej a ich współczynnikami
powodzenia*

Interdependence Between the General Handicap Weights for Purebred Arabian Horses
and Their Coefficients of Success

Handicap generalny zestawia się przed każdym sezonem wyścigowym, przypisując każdemu koniowi wagę w zależności od jego klasy wyścigowej, ocenianej na podstawie wyników osiągniętych w poprzednich sezonach. Dla koni pełnej krwi angielskiej takie handicapy sporządzane były od lat, regularnie co roku. Natomiast wyścigi koni czystej krwi arabskiej, mimo długiego istnienia (od r. 1927), nie osiągnęły nigdy takiej rangi. Można nawet twierdzić, że traktowano je mniej poważnie, gdyż istniała obiegowa opinia o „nieprzewidywalności” tych koni (3). Toteż przez wiele lat handicap generalny dla tej rasy miał jedynie formę zapisu do Nagrody Kuhailana Haifi dla koni 5-letnich i starszych, a i to nie w każdym roczniku go sporządzano (3, 6). Handicap generalny dla 4-letnich koni czystej krwi zaczęto przed sezonem drukować dopiero od r. 1996, niemniej zebrała się już spora grupa koni, których dzielność oszacowano przy pomocy teoretycznie niesionej wagi. Niniejsze badania miały więc na celu sprawdzenie, w jakim stopniu ta szacunkowa ocena pokrywa się z oceną wartości użytkowej tych samych koni, mierzoną wartością ich współczynnika powodzenia, obliczanego po sezonie.

MATERIAŁ I METODY

Do porównania wzięto 260 koni (245 ogierów i 15 klaczy) czystej krwi arabskiej, biegających jako pięcioletnie i starsze w sezonach wyścigowych 1981, 1984, 1985, 1987, 1989, 1996 i 1997 oraz

173 konie (113 ogierów i 60 klaczy) biegające jako czterolatki w sezonach 1996 i 1997. Dla tych koni w wymienionych rocznikach zestawione były handicapy generalne *Przed sezonem* (6). Zbadano następnie korelację wag przypisanych tym koniom w handicapie generalnym z ich współczynnikami powodzenia obliczonymi dla odpowiednich sezonów użytkowania (1, 2, 5).

Stawki koni pięcioletnich i starszych, ze względu na niską liczebność klaczy, potraktowano łącznie, natomiast w grupie koni czteroletnich współczynniki korelacji obliczono oddzielnie dla ogierów i klaczy. Sprawdzone również istotność otrzymanych współczynników korelacji (4).

OMÓWIENIE WYNIKÓW

Współczynniki korelacji wag w handicapie generalnym i współczynniki powodzenia koni 5l. i st. dla poszczególnych sezonów i łącznie zestawiono w tab. 1. Widać z niej, że korelacja tych dwóch wskaźników waha się od średniej do

Tab. 1. Współczynniki korelacji wag w handicapach generalnych ze współczynnikami powodzenia 5l. i st. koni czystej krwi arabskiej
Correlation coefficients of handicap weights with coefficients of success of 5-year-old and older purebred Arabian horses

	Rok	Liczba koni biegających (n)	Współczynnik korelacji (r)
1	1981	51	0,42
2	1984	39	0,36
3	1985	45	0,41
4	1987	26	0,54
5	1989	23	0,37
6	1996	39	0,55
7	1997	37	0,46
Ogółem		260	0,35

Tab. 2. Współczynniki korelacji wag w handicapach generalnych ze współczynnikami powodzenia 4l. koni czystej krwi arabskiej
Tab. 2. Correlation coefficients of handicap weights with coefficients of success of 4-year-old purebred Arabian horses

Lp.	Rok	Liczba koni biegających (n)	Współczynnik korelacji (r)
1	1996	89	0,51
2	1997	84	0,48
3	Łącznie klacze	60	0,46
4	Łącznie ogiery	113	0,42
Ogółem		173	0,44

wysokiej. Dla tej grupy wiekowej potraktowanej łącznie współczynnik korelacji badanych wielkości wyniósł 0,35, co oznacza korelację dodatnią, średnią, zbliżoną do wysokiej.

Współczynnik korelacji wag i Wp koni czteroletnich wyniósł łącznie 0,44, w tym 0,46 dla klaczy i 0,42 dla ogierów (tab. 2), a więc w tej grupie między badanymi wskaźnikami zachodziła wysoka korelacja dodatnia.

Wszystkie otrzymane współczynniki korelacji są statystycznie istotne.

WNIOSKI

1. Wagi w handicapie generalnym dla 5l. i st. oraz 4-letnich koni czystej krwi arabskiej zestawione przed sezonem wyścigowym są wysoko bądź średnio dodatnio skorelowane ze współczynnikami powodzenia obliczonymi dla tych samych koni po sezonie.

2. Przewidywalność wartości wyścigowej koni czteroletnich jest wyższa.

3. Wartości Wp w wysokim stopniu potwierdzają szacunkową ocenę koni dokonywaną przed sezonem, a zatem zarówno wagi w handicapie, jak współczynniki powodzenia stanowią adekwatne mierniki wartości użytkowej koni czystej krwi arabskiej.

PIŚMIENICTWO

1. Budzyński M., Chmiel K.: Rejestr wartości użytkowej polskich koni czystej krwi arabskiej. Wyd. AR, Lublin 1988.
2. Budzyński M., Chmiel K.: Rejestr wartości użytkowej polskich koni czystej krwi arabskiej. T.II. Wyd. AR, Lublin 1994.
3. Programy *Przed sezonem*, lata 1981, 1984, 1985, 1987, 1989, 1996, 1997. TWK, Warszawa.
4. Ruszczyk Z.: Metodyka doświadczeń zootechnicznych. PWRiL, Warszawa 1978.
5. Surowe materiały do opracowania indeksów wartości użytkowej koni czystej krwi arabskiej w kolejnych sezonach użytkowania (ze zbiorów K. Chmiel).
6. Wiadomości Wyścigowe, nr 1, w rocznikach 1981, 1984, 1985, 1987, 1989, 1996, 1997. TWK, Warszawa.

SUMMARY

The tests included 260 5-year-old and older purebred Arabian Horses, as well as 173 4-year-old ones. Their handicap weights were compared assigned before racing seasons with the coefficients of success calculated for the same horses after respective seasons. A positive, significant, from moderate to high correlation between the tested indicators was ascertained.